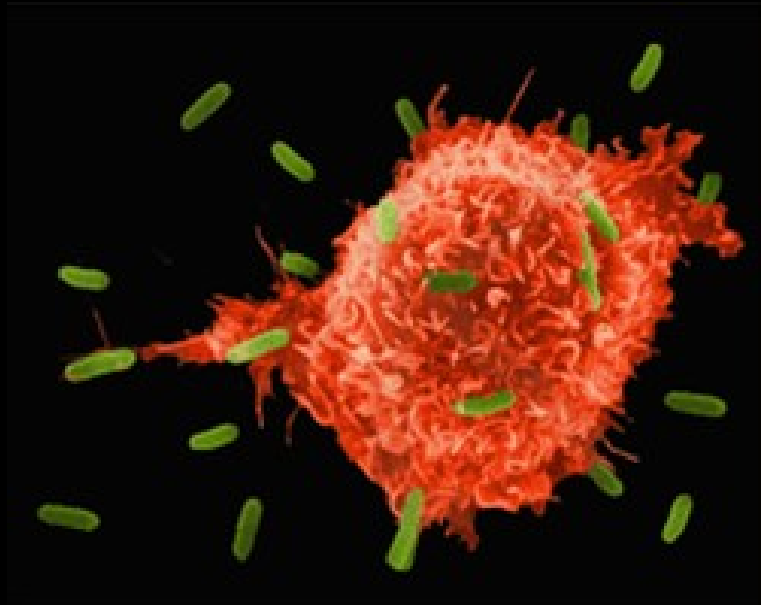
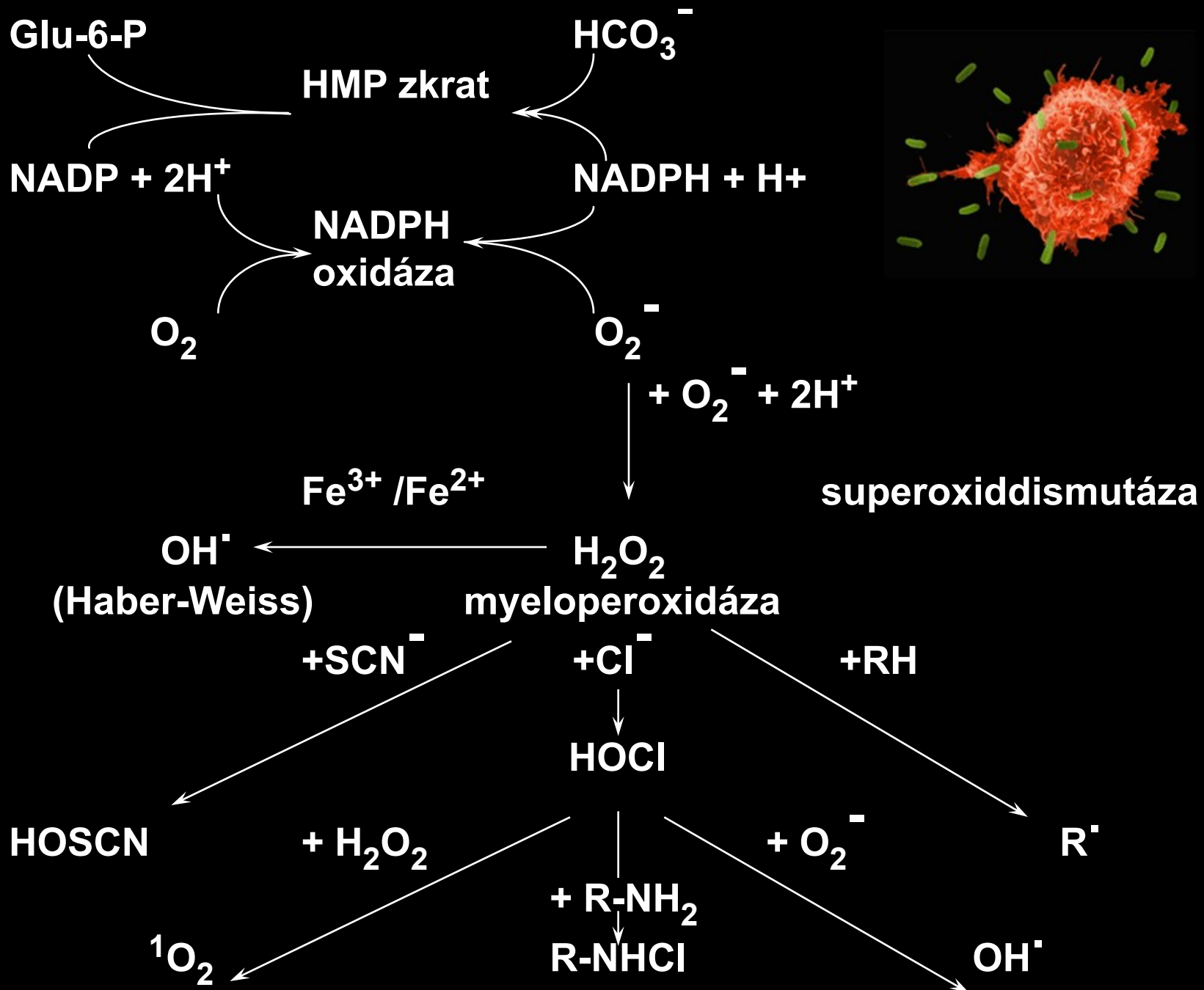

FAGOCYTOZA

Mgr. Olga Tichá, LF MU

Fagocytóza je proces pohlčení a degradace částic větších než 0,5 μm .

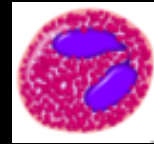
→ pohlčeným materiálem mohou být cizorodé bakterie, poškozené či odumřelé buňky či jejich části, minerální částičky, atd.

FAGOCYTUJÍCÍ BUŇKY

neutrofil

eosinofil

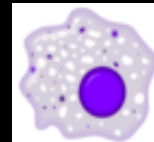
basofil

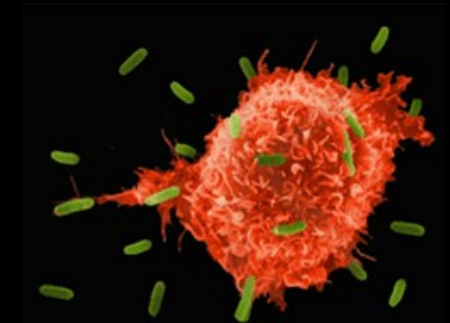
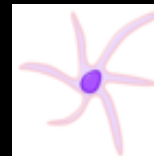
monocyt

makrofág

dendritická b.

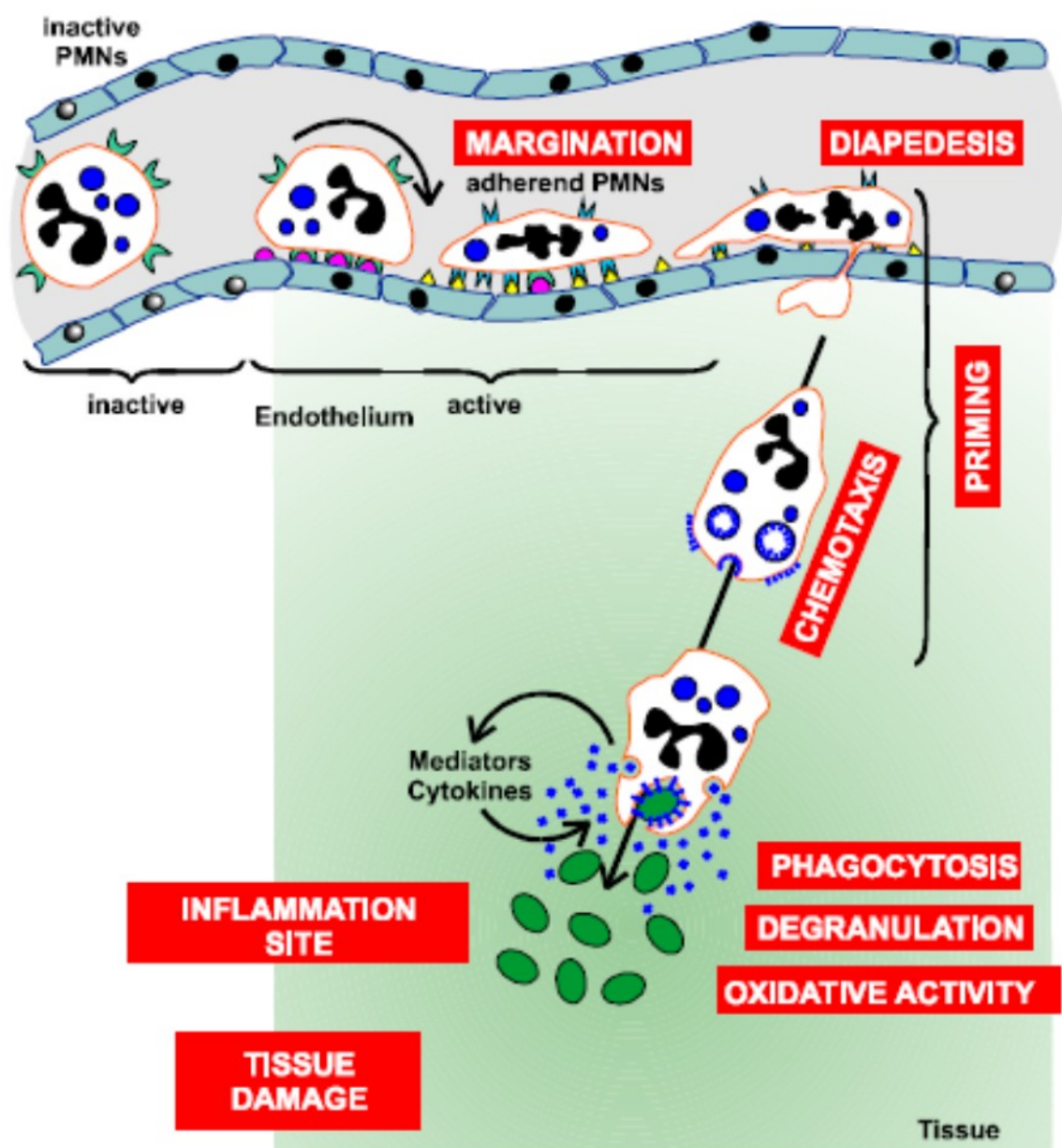

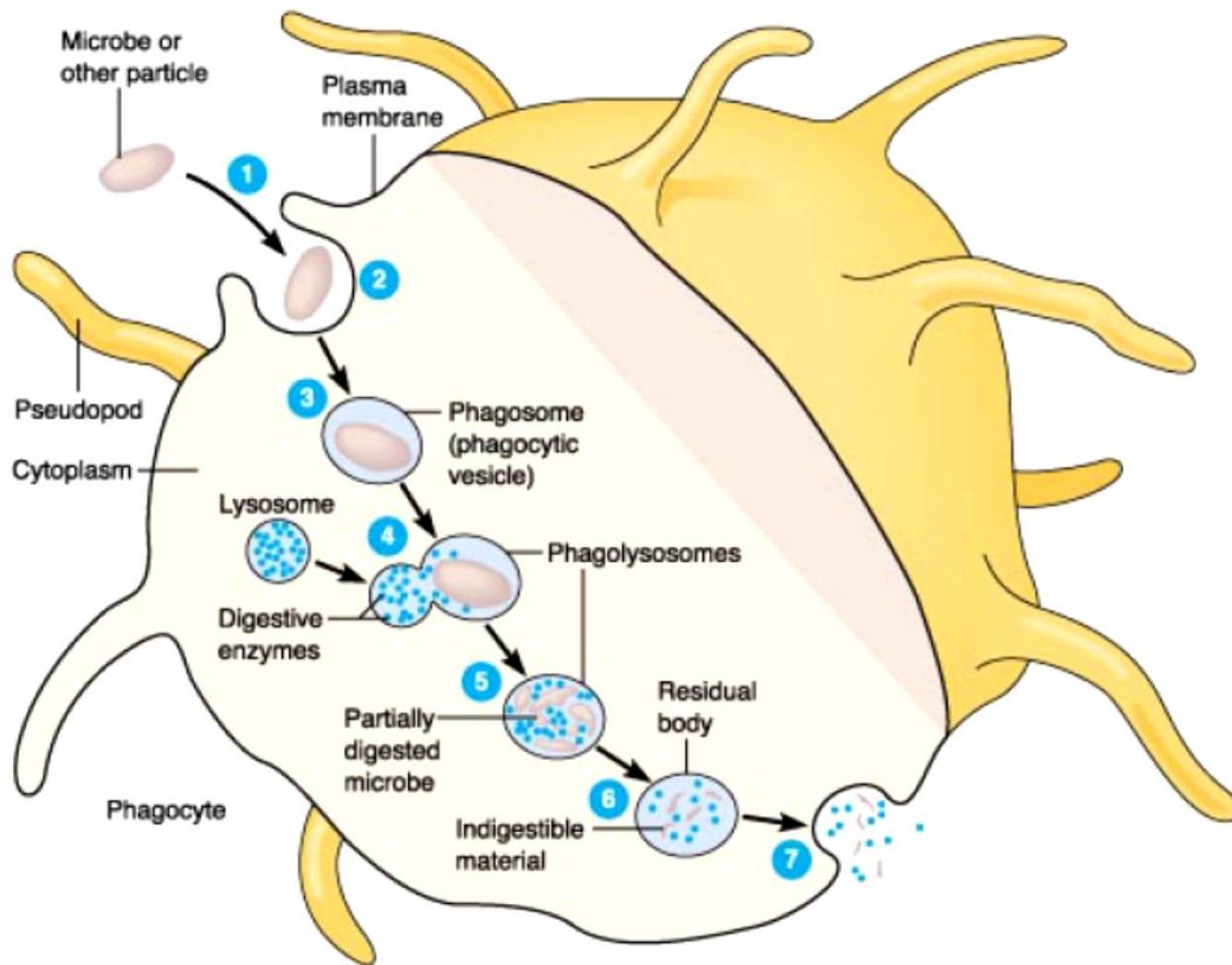
V periférii je cca 7% celkového množství fagocytů, zbytek je v kostní dřeni, odkud se průběžně vyplavují a zároveň doplňují.

PRŮBĚH FAGOCYTÓZY

- **ADHEZE** („rolling“) → cytometrie – exprese CD11/CD18 – LAD syndrom (leukocyte adhesion deficiency)
- **DIAPEDÉZA**
- **ROZPOZNÁNÍ OPONIZOVANÝCH ČÁSTIC**
- **CHEMOTAXE** → test migrace pod agarózou – schopnost odpovídat na chemotaktickou stimulaci)
- **INGESCE** → pohlcení mikroorganismů nebo inertních částic
- **DIGESCE** - mechanismus nezávislý na kyslíku
  - mikrobicidní test, detekce enzymů
  - mechanismus závislý na kyslíku

• mikrobicidní test NBT INT detekce myeloperoxidázy

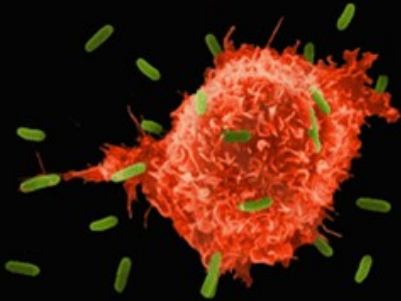

- 1** Chemotaxis and adherence of microbe to phagocyte.
- 2** Ingestion of microbe by phagocyte.
- 3** Formation of a phagosome.
- 4** Fusion of the phagosome with a lysosome to form a phagolysosome.
- 5** Digestion of ingested microbe by enzymes.
- 6** Formation of residual body containing indigestible material.
- 7** Discharge of waste materials.

(a) Phases of phagocytosis

Copyright © 2001 Benjamin Cummings, an imprint of Addison Wesley Longman, Inc.

ROZPOZNÁVACÍ MECHANISMY FAGOCYTŮ

Fagocyty jsou schopné rozpoznat struktury, které se nacházejí na povrchu mikroorganismů, ale ne na buňkách vlastních. Tyto struktury jsou evolučně konzervované, sdílené různými mikroorganismy a nezbytné pro jejich život.

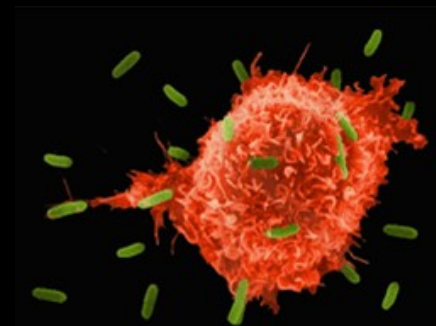
- **LPS** (G-bakterie), **peptidoglykany** (G+ bakterie), **glukany a manany** (kvasinky a plísně)
- **Opsoniny** – komplementové fragmenty (C3b), protilátky (Fc fragment)
- **Fosfolipidy** - na povrchu vlastních apoptotických buněk (za normálních okolností se nacházejí výhradně na vnitřní straně membrány)

PRO ROZPOZNÁNÍ RŮZNÉ DRUHY RECEPTORŮ

Pro rozpoznání charakteristických mikrobiálních nebo apoptotických komponent slouží fagocytům různé druhy receptorů:

- **manóзовé receptor** rozeznávající cukerné struktury na povrchu bakterií a některých virů
- scavengerové receptory – rozeznávají acetylované LDL
- chemotaktické receptory (fMLP)
- **Toll-like receptor**
- **komplementové receptor**
- **Fc receptor**

RESPIRAČNÍ VZPLANUTÍ

Stimulace povrchové membrány fagocytů

– **aktivace NADPH oxidázy** –

zvýšená spotřeba kyslíku a jeho přeměna na reaktivní kyslíkové deriváty

O_2^- ... superoxidový anion

H_2O_2 ... peroxid vodíku

$^1O_2$ ... singletový kyslík

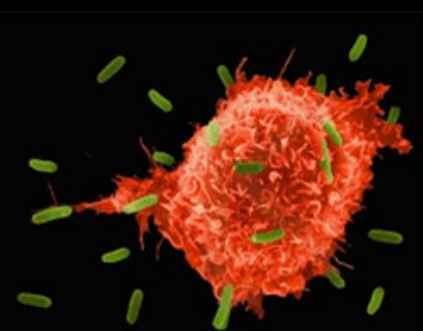
$HOCl$ ... kyselina chlorná

$OH\cdot$ ... hydroxylový radikál

KLINICKÝ VÝZNAM FAGOCYTÓZY

- **Správná funkce** fagocytů je pro organismus nezbytná!!!
(hlídání adekvátnost zánětlivé reakce na cizorodou částici: cizorodá vs. vlastní)
- Naopak **hyperaktivace fagocytů** – problémy:
poškození okolních buněk a tkání reaktivními metabolity a proteolytickými enzymy
- **Deficience** ve funkcích fagocytů = těžký průběh banálních infekcí

příklad: **CGD** (chronická granulomatóza) –
defektní NADPH oxidáza (častá bakteriální a fungální onemocnění)

DALŠÍ VYŠETŘENÍ FAGOCYTÓZY

- MIKROBICIDNÍ TEST

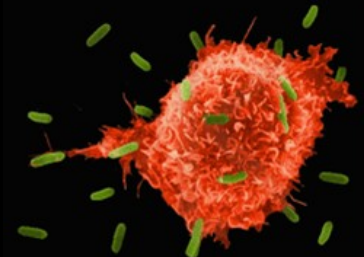
- sledování schopnosti fagocytů pohlcovat a usmrcovat živé kvasinky; usmrcené kvasinky se z fagocytů uvolní deoxycholátem a jejich množství se určí obarvením methylenovou modří – mikroskopické vyhodnocení

- NBT (INT) TEST (testy redukce tetrazoliových solí)

- při aktivaci fag. vznikají kyslíkové deriváty (peroxid vodíku, superoxidový radikál) – tato aktivita je hodnocena redukcí tetrazoliových solí;
- bezbarvý roztok soli proniká při fagocytóze do buňky, kde je redukován na nerozpustný barevný formazan; při extrakci měřitelný spektrofotometricky.

NBT = nitrobluetetrazolium

INT = iodonitrotetrazolium

Burst test I.

- Kvantitativní test pro vyhodnocení oxidačního vzplanutí u granulocytů a monocytů
- Fagocytující buňky se stimulují *E. coli*, fMLP a PMA (3 různé zkumavky)-dochází k oxidačnímu vzplanutí
- Ke vzorkům přidán DHR (dihydrorhodamin 123), který je radikály oxidován na zeleně fluoreskující rhodamin 123
- Na průt. cytometru sledován počet (procento) zeleně fluoreskujících granulocytů a monocytů

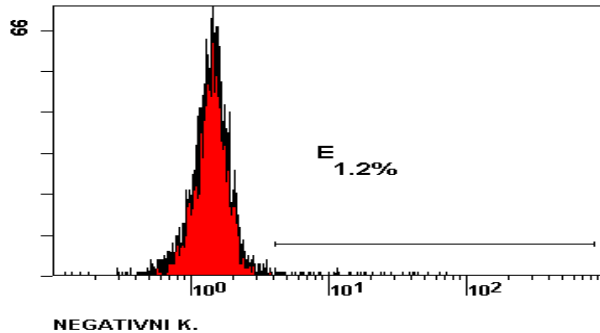
Burst test II.

- Inkubace vyšetřované heparinizované krve při 37°C za přítomnosti dihydrorhodaminu 123
- **Stimulans:** A) (opsonizované) *E.coli*
B) PMA
C) fMLP
- **Výsledek:**
- 1. % aktivních fagocytujících buněk:
Normální hodnoty: A) (opsonizované) *E.coli*: 80-100%
B) PMA : 90-100%
- 2. Stimulační index:
$$SI = \frac{\text{mean intenzity fluorescence stimulovaných buněk}}{\text{mean intenzity fluorescence nestimulovaných buněk}}$$
- **Normální hodnoty:** A) opsonizované *E.coli*: 30 a více
B) PMA : 30 a více

CHRONICKÁ GRANULOMATÓZA

BEZ STIMULACE

(1):20021459.LMD FL1 LOG A

ZDRAVÁ

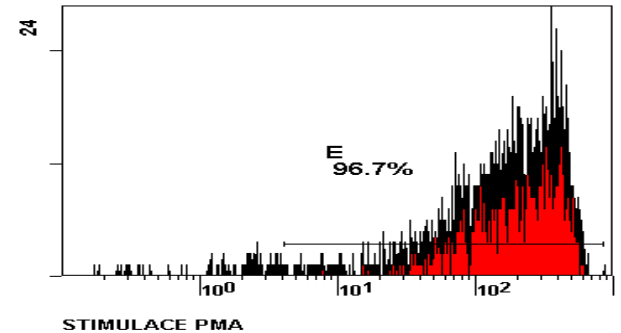
KONTROLA

STIMULACE PMA

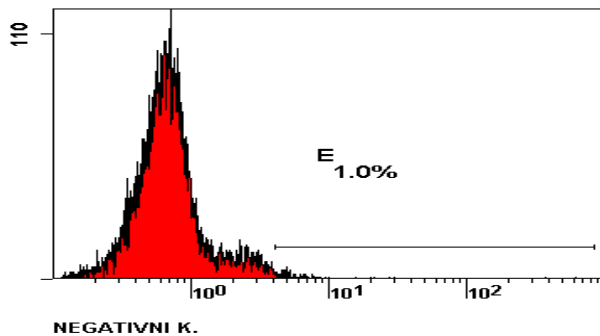
97%

STIMULACE PMA

(4):20211867.LMD FL1 LOG A

(3):20224644.LMD FL1 LOG A

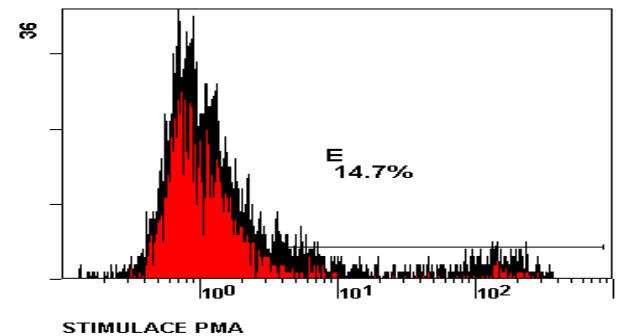

PACIENT

STIMULACE PMA:

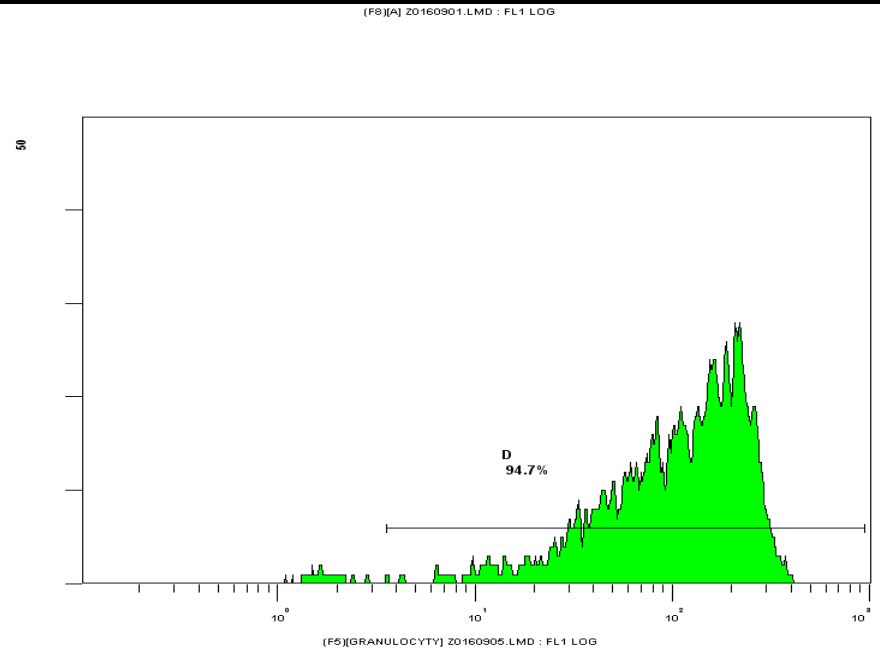
12%

(2):20021462.LMD FL1 LOG A

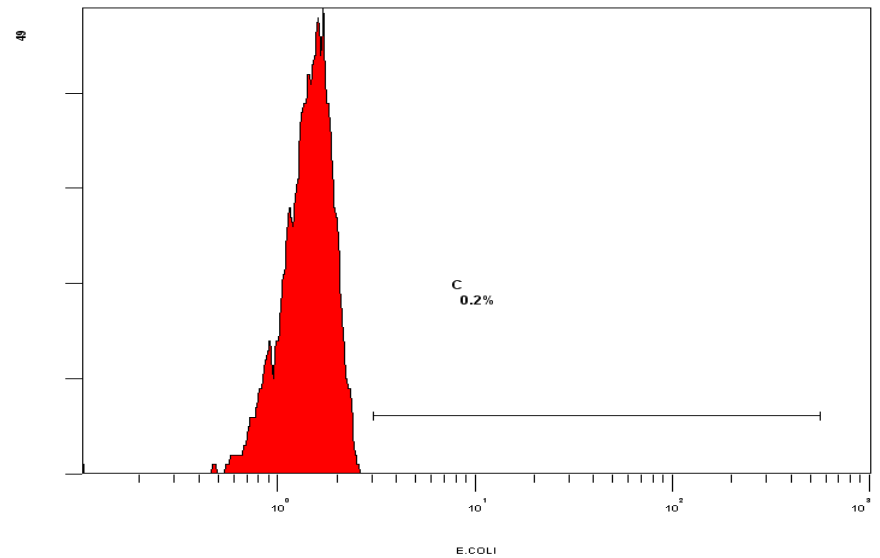

STIMULACE *E.Coli*

ZDRAVÁ KONTROLA

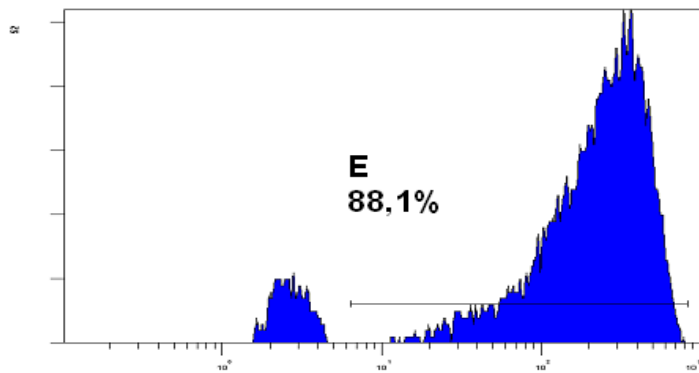

PACIENT S CGD

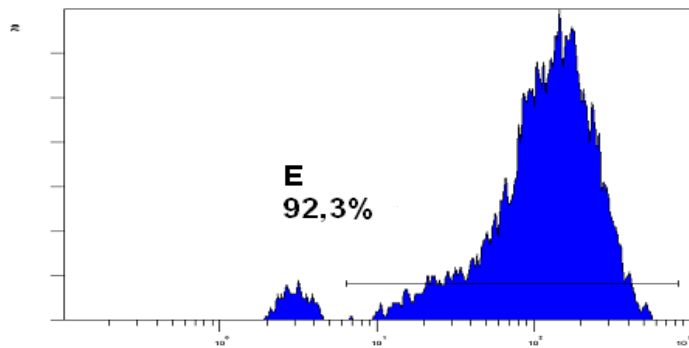

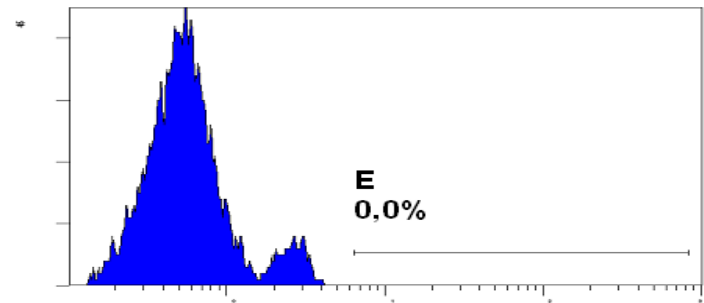
CHRONICKÁ GRANULOMATÓZA (AUTOZOMÁLNĚ RECESIVNÍ)

Matka - STIMULACE PMA

Otec - STIMULACE PMA

Pacientka - STIMULACE PMA

CHRONICKÁ GRANULOMATÓZA (X-VÁZANÁ)

